

PRACE NAUKOWE

Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu

RESEARCH PAPERS

of Wrocław University of Economics

241

Przestrzeń a rozwój

Redaktorzy naukowi

Stanisław Korenik

Anna Dybała

Wydawnictwo Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu
Wrocław 2011

Recenzenci: Florian Kuźnik, Janusz Słodczyk, Zygmunt Szymła,
Eugeniusz Wojciechowski

Redaktor Wydawnictwa: Jadwiga Marcinek

Redaktor techniczny: Barbara Łopusiewicz

Korektor: Justyna Mroczkowska

Łamanie: Beata Mazur

Projekt okładki: Beata Dębska

Publikacja jest dostępna w Internecie na stronach:

www.ibuk.pl, www.ebscohost.com,

The Central and Eastern European Online Library www.ceeol.com,

a także w adnotowanej bibliografii zagadnień ekonomicznych BazEkon

http://kangur.uek.krakow.pl/bazy_ae/bazekon/nowy/index.php

Informacje o naborze artykułów i zasadach recenzowania znajdują się
na stronie internetowej Wydawnictwa

www.wydawnictwo.ue.wroc.pl

Kopiowanie i powielanie w jakiegokolwiek formie
wymaga pisemnej zgody Wydawcy

Publikacja została sfinansowana przez Uniwersytet Jana Kochanowskiego w Kielcach

© Copyright by Uniwersytet Ekonomiczny we Wrocławiu
Wrocław 2011

ISSN 1899-3192

ISBN 978-83-7695-272-7

Wersja pierwotna: publikacja drukowana

Druk: Drukarnia TOTEM

Spis treści

Wstęp.....	11
------------	----

Część 1. Współczesne uwarunkowania rozwoju społeczno-ekonomicznego krajów, regionów i obszarów metropolitalnych

Patrycja Brańka: Atrakcyjność inwestycyjna województwa małopolskiego w oczach przedsiębiorstw z udziałem kapitału zagranicznego (w świetle badań ankietowych).....	15
Adam Dąbrowski: Kierunki europejskiej polityki regionalnej – wybrane problemy	30
Piotr Hajduga: Dolnośląskie specjalne strefy ekonomiczne jako miejsce prowadzenia działalności gospodarczej w świetle ocen przedsiębiorców – wyniki badania empirycznego	41
Krzysztof Heffner, Brygida Klemens: Struktury klastrowe w gospodarce przestrzennej – wybrane korzyści i problemy rozwoju w skali lokalnej i regionalnej	56
Petr Hlaváček: The classification of analytical and management qualitative frameworks for municipal and regional development	65
Stanisław Korenik: Nowe zjawiska występujące w rozwoju aktywizujących się regionów.....	76
Anna Mempel-Śnieżyk: Uwarunkowania funkcjonowania powiązań sieciowych w województwie dolnośląskim	85
Katarzyna Miszczak: Partnerstwo publiczno-prywatne w regionach przygranicznych Polski, Czech i Niemiec – szanse i zagrożenia	105
Monika Musiał-Malago: Polaryzacja strukturalna Krakowskiego Obszaru Metropolitalnego.....	120
Małgorzata Rogowska: Znaczenie miast w polityce regionalnej Unii Europejskiej.....	133
Dorota Rynio: Rozwój społeczno-gospodarczy ośrodka wzrostu w okresie kryzysu gospodarki światowej.....	140
Miloslav Šašek: Development of population in the Czech Republic after 1989	150
Piotr Serafin: Stan i zmiany zagospodarowania przestrzeni wsi w strefie podmiejskiej województwa małopolskiego na przykładzie gmin Niepołomice i Wieliczka	162
Kazimiera Wilk: Sytuacja demograficzna w Federacji Rosyjskiej w latach 1990-2009	180

Arkadiusz Przybyłka: Narodowy Fundusz Zdrowia jako główny organizator usług zdrowotnych w Polsce	190
Justyna Anders: Rola władz publicznych w stymulowaniu partycypacji obywateli w procesach <i>governance</i> – doświadczenia międzynarodowe i wnioski dla Polski.....	200
Marek Dylewski, Beata Filipiak: Możliwości rozwoju obszarów metropolitalnych w nowych uwarunkowaniach finansowych jednostek samorządu terytorialnego.....	212
Andrzej Rączaszek: Procesy rozwojowe największych polskich miast w okresie transformacji.....	224

Część 2. Społeczne, gospodarcze i środowiskowe problemy rozwoju lokalnego

Jacek Chądzyński: Władza lokalna a rynek – pomiędzy współpracą a konkurencją.....	241
Eleonora Gonda-Soroczyńska: Uwarunkowania środowiska przyrodniczego w przestrzeni uzdrowiska na przykładzie Czerniawy-Zdroju.....	252
Magdalena Kalisiak-Mędelska: Partycypacja społeczna – przymus czy rzeczywista potrzeba?.....	262
Magdalena Kalisiak-Mędelska: Zadowolenie z miejsca zamieszkania – ocena mieszkańców i władz lokalnych na przykładzie Głowna	277
Andrzej Łuczyszyn: Lokalna przestrzeń publiczna w gospodarce kreatywnej	290
Magdalena Pięta-Kanurska: Związki kultury i ekonomii oraz ich wpływ na rozwój miasta.....	301
Joost Platje: Local governance's capacity to direct its own path of sustainable development.....	310
Andrzej Raszkowski: Nowe trendy w marketingu miejsc.....	319
Anna Batko: Administracja publiczna jako stymulator zmian w turystyce miasta – na przykładzie Krakowa w latach 1989-2006	328
Piotr Ruczkowski: Ewidencja ludności – nowe zasady meldunkowe	340

Część 3. Innowacyjność i przedsiębiorczość a rozwój

Niki Derlukiewicz: Unia innowacji jako sposób na zwiększenie innowacyjności gospodarki europejskiej.....	355
Dariusz Głuszcuk: Finansowanie działalności innowacyjnej – źródła i bariery w przekroju regionów Polski (NTS-2).....	366

Niki Derlukiewicz, Małgorzata Rogowska, Stanisław Korenik, Jarmila Horáková, Jiří Louda: Polsko-czeska współpraca transgraniczna małych i średnich przedsiębiorstw	377
Anna Korombel: Najczęściej popełniane błędy podczas wdrażania zintegrowanego zarządzania ryzykiem (ERM) w polskich przedsiębiorstwach	388
Kamil Wiśniewski: Systemowe zarządzanie wiedzą w ujęciu teoretycznym i praktycznym	396
Paweł Dziekański, Jan Puchala: Wspieranie przedsiębiorczości przez samorząd terytorialny na przykładzie powiatu limanowskiego	405
Jerzy Wąchol: Rola państwa i jego interesariuszy we władztwie korporacyjnym w okresie wychodzenia ze spowolnienia gospodarczego i kryzysu	417
Aleksandra Pisarska, Mieczysław Poborski: Wybrane problemy inwestowania w rzeczowe aktywa trwałe (na przykładzie uczelni publicznych w Polsce).....	427
Agnieszka Izabela Baruk: Specyfika działań motywujących stosowanych wobec polskich pracowników.....	437
Monika Stelmaszczyk: Właściciel małego przedsiębiorstwa menedżerem zorientowanym na kulturę – wyzwania i perspektywy	447
Barbara Batko: Wpływ jakości informacji publicznej na minimalizację ryzyka podejmowania decyzji na rynku pracy	455

Część 4. Wybrane problemy planowania przestrzennego

Oğuz Özbek: Central planning of development through etatism in Turkey: the state planning organisation	467
Kinga Wasilewska: Samorząd terytorialny jako nowy podmiot polityki przestrzennej	474
Aleksandra Koźlak: Modelowe ujęcie transportu w planowaniu przestrzennym	489
Anna Kamińska: Rola ewaluacji w zarządzaniu procesem rewitalizacji przestrzeni miejskiej	502

Część 5. Zagadnienia różne

Hubert Kaczmarczyk: Właściwe zadania państwa w ujęciu F.A. von Hayeka	513
Małgorzata Gajda-Kantorowska: Transfery fiskalne a przeciwdziałanie szokom asymetrycznym w ramach Unii Gospodarczo-Walutowej w Europie ..	522
Adam Peszko: Krytyka liberalnej doktryny lat 90. i nowe nurty w ekonomii pierwszej dekady XXI wieku.....	532
Andrzej Adamczyk: Incydentalna kontrola rozporządzeń przez sądy.....	543

Summaries

Patrycja Brańka: Investment attractiveness of Małopolska voivodeship in opinion of foreign capital enterprises (in the light of survey results).....	29
Adam Dąbrowski: Directions of European Regional Policy – selected problems.....	40
Piotr Hajduga: Special economic zones in Lower Silesia as a business place in the light of assessments of entrepreneurs – results of empirical research	55
Krzysztof Heffner, Brygida Klemens: Cluster structures in spatial economy – chosen benefits and problems of development on the local and regional scale	64
Petr Hlaváček: Klasyfikacja analitycznych i zarządczych ram kwalifikacyjnych w rozwoju gmin i regionów	75
Stanisław Korenik: New phenomena occurring in the development of activating regions	84
Anna Mempel-Śnieżyk: Conditions of functioning of the network relations in Lower Silesia Voivodeship	104
Katarzyna Miszczak: Public-Private Partnership in the border regions of Poland, the Czech Republic and Germany – opportunities and threats.....	119
Monika Musiał-Malago: Structural polarization of Cracow Metropolitan Area.....	132
Małgorzata Rogowska: The importance of cities in the European Union's regional policy	139
Dorota Rynio: Social-economic development of growth center in the time of worldwide economy crisis	149
Miloslav Šašek: Rozwój populacji w Czechach po roku 1989	161
Piotr Serafin: Spatial planning of rural areas in the suburbs of Małopolska: state and changes – the case of Wieliczka and Niepołomice.....	179
Kazimiera Wilk: The demographic situation in the Russian Federation in the years 1990-2009.....	189
Arkadiusz Przybyłka: The National Health Fund as the main organizer of health services in Poland	199
Justyna Anders: The role of public authorities in promoting civic participation in processes of <i>governance</i> – application of international practices in the Polish context.....	211
Marek Dylewski, Beata Filipiak: Development opportunities of metropolitan areas in the new financial circumstances of local government units	223
Andrzej Rączaszek: Development processes in the biggest Polish cities in the transformation period.....	237

Jacek Chądryński: Local government and market – between cooperation and competition	251
Eleonora Gonda-Soroczyńska: The condition of the natural environment in the development of a spa town – the case of Czerniawa-Zdrój	261
Magdalena Kalisiak-Mędelska: Social participation – obligation or real need?	276
Magdalena Kalisiak-Mędelska: Satisfaction with the place of residence – evaluation of place and local authorities as on the example of Główno.....	289
Andrzej Łuczyszyn: Local public space in creative economy.....	300
Magdalena Pięta-Kanurska: The relationship between culture and economics and their impact on urban development	309
Joost Platje: Zdolność samorządu terytorialnego do kierowania własną ścieżką rozwoju zrównoważonego	318
Andrzej Raszkowski: New trends in place marketing	327
Anna Batko: Public administration as a stimulator of changes in city tourism – based on Cracow between the years 1989 and 2006	339
Piotr Ruczkowski: Population registration – the new residence regulations..	351
Niki Derlukiewicz: Innovation Union as a way to increase the innovation in European economy	365
Dariusz Głuszczyk: Financing innovation activities – sources and barriers with regard to regions in Poland (NTS-2)	376
Niki Derlukiewicz, Małgorzata Rogowska, Stanisław Korenik, Jarmila Horáková, Jiří Louda: Polish-Czech border cooperation of small and medium-sized enterprises	387
Anna Korombel: The most common errors during the implementation of Enterprise Risk Management (ERM) in Polish enterprises	395
Kamil Wiśniewski: System knowledge management from theoretical and practical perspective	404
Paweł Dziekański, Jan Puchała: Support of the enterprise by the territorial council on the example of Limanowski administrative district.....	416
Jerzy Wąchol: The role of the state and its stakeholders in corporate governance while getting out of the economic downturn and crisis.....	426
Aleksandra Pisarska, Mieczysław Poborski: Selected problems of investing in tangible fixed assets (as exemplified by public institutions of higher education)	435
Agnieszka Izabela Baruk: Essence of motivation activities used towards Polish employees	446
Monika Stelmaszczyk: Owner of small company as a culture-oriented manager – challenges and prospects	454
Barbara Batko: The impact of public information quality to minimize the decision making risk on the labour market.....	464

Oğuz Özbek: Centralne planowanie rozwoju przez etatyzm w Turcji: Państwowy Urząd Planowania	473
Kinga Wasilewska: Local self-government as a new subject of spatial policy.	488
Aleksandra Koźlak: Land-use/transport models in spatial planning.....	501
Anna Kamińska: The role of evaluation in the management of urban space revitalization process	510
Hubert Kaczmarczyk: Appropriate tasks of the state in terms of F.A. von Hayek.....	521
Malgorzata Gajda-Kantorowska: Fiscal transfers as asymmetric shocks absorption mechanisms in the European Monetary Union.....	531
Adam Peszko: Criticism of neoclassic doctrine of the 90s and new currents of economics in the first decade of the XXI century.....	542
Andrzej Adamczyk: The right of courts to refuse incidentally to apply regulations.....	557

Barbara Batko

Instytut Inicjatyw Twórczych w Rybniku

WPŁYW JAKOŚCI INFORMACJI PUBLICZNEJ NA MINIMALIZACJĘ RYZYKA PODEJMOWANIA DECYZJI NA RYNKU PRACY

Streszczenie: Informację tworzoną i rozpowszechnianą przez organizacje sektora publicznego można określić mianem informacji publicznej. Jest nią dziś także informacja internetowa. Państwo powinno stwarzać szansę kształtowania wiedzy o rzeczywistości społeczno-gospodarczej dzięki dostępowi do rzetelnej informacji o działaniach państwa, w tym o aktualnej polityce i sytuacji na rynku pracy. Rzetelna wiedza ułatwia podejmowanie przez obywateli racjonalnych decyzji rynkowych. W artykule podjęto próbę wykazania zależności między jakością publicznej informacji o rynku pracy a możliwościami rozeznania sytuacji na współczesnym rynku pracy w celu minimalizacji ryzyka podejmowania decyzji przez podmioty sfery zatrudnienia.

Słowa kluczowe: jakość informacji, informacja publiczna, Internet, rynek pracy, proces decyzyjny.

1. Wstęp

Funkcjonowanie jednostek w rynkowej rzeczywistości, przetrwanie i bezpieczny rozwój ekonomiczny, społeczny, intelektualny są nierozzerwalnie związane z zabezpieczeniem ekonomicznym jednostki – posiadaniem źródeł utrzymania. U osób w wieku produkcyjnym źródła dochodu pochodzą zazwyczaj z pracy świadczonej odpłatnie¹. Do alternatywnych źródeł utrzymania należą m.in. subwencje, a więc renty i zasiłki świadczone przez państwo w razie trwałej lub czasowej niezdolności do pracy. Praca zawodowa umożliwia zaspokojenie określonych potrzeb. Pracę można traktować wyłącznie instrumentalnie, jako źródło zaspokojenia potrzeb, lub też w wymiarze autotelicznym, jako wartość osobistą lub społeczną – źródło satysfakcji i sposobność do samorealizacji, wreszcie w wymiarze punitivnym, jako dotkliwość

¹ W Polsce współczynnik aktywności zawodowej będący miarą udziału osób pracujących i bezrobotnych w ogólnej liczbie ludności w wieku produkcyjnym jest jednak niski. W III kwartale 2010 r. ludność aktywna zawodowo stanowiła 56,2% i jest to jedna z wyższych wartości w ciągu ostatnich lat; [za:] *Aktywność ekonomiczna ludności Polski. III kwartał 2010*, GUS, Warszawa 2011, s. 48, http://www.stat.gov.pl/cps/rde/xbcr/gus/PUBL_ls_labour_force_survey_IIIq_2010.pdf, dostęp: 15.02.2011.

w postaci kary. Praca zatem jest wartością lub czynnikiem wartościotwórczym, i to nie tylko w sensie ekonomicznym. Wiąże się z wieloma pozytywnymi i negatywnymi emocjami – satysfakcją czy frustracją. Każda praca, jako proces społeczny, jest osadzona w kontekście organizacyjnym i kulturowym, który stanowi określoną konfigurację podstawowych wartości, norm i wzorców kulturowych².

Praca umożliwia rozwój indywidualny, zdobywanie pożądaných kwalifikacji zwiększających szanse jednostki na rynku (pracy), realizowanie własnych ambicji (samorealizację). Praca pozwala na odgrywanie określonych ról zawodowych, zaspokajanie potrzeby kontaktów międzyludzkich (a więc w dużym stopniu zapobiega wykluczeniu społecznemu), wreszcie realizowanie i rozwój zainteresowań pozazawodowych, w tym uczestnictwo w kulturze. Zapewnianie środków egzystencji daje sposobność zaspokojenia potrzeb zbiorowych wynikających ze społecznego charakteru pracy i szeroko rozumianego procesu wymiany. Uspołecznienie pracy jest istotą funkcjonowania każdej organizacji.

Uspołecznienie i urynkwienie pracy sprawia, iż jest ona przedmiotem wymiany i w przypadku nierównowagi rynkowej jej posiadanie często jest przedmiotem troski. Zabezpieczenie pracy pozostaje szczególnie ważne dla pracobiorcy, zwłaszcza w przypadku jej nadmiaru, czyli nadwyżki podaży, a dla pracodawcy – w warunkach niedoboru podaży pracy. Zmiany na rynku pracy powodują konieczność reagowania na nie w sposób elastyczny, tak by nie spowodować utraty pracy (lub pracownika) i nie ponieść kosztów ponad zakładany pułap. Państwo powinno stwarzać szansę kształtowania wiedzy o rzeczywistości społeczno-gospodarczej przez dostęp do rzetelnej informacji o działaniach państwa, w tym o aktualnej polityce państwa i sytuacji na rynku pracy. Rzetelna wiedza ułatwia podejmowanie przez obywateli racjonalnych decyzji rynkowych.

Dynamika rynku wymusza korygowanie dotychczasowych działań lub konieczność podejmowania nowych – w warunkach turbulentnego i zmiennego otoczenia zachowania te stają się normą. Rynek pracy znajduje się w stanie nierównowagi, stąd zdobycie, posiadanie lub utrzymanie zatrudnienia często związane jest z likwidacją lub powstawaniem nowych miejsc pracy. Świadczenie pracy odbywa się zgodnie z obowiązującymi przepisami dotyczącymi nie tylko praw i obowiązków pracownika i pracodawcy, ale licznych narzędzi związanych z polityką państwa mającą na celu przeciwdziałanie bezrobociu i harmonizację rynku pracy. Do podstawowych narzędzi polityki państwa na rynku pracy należą usługi i instrumenty rynku pracy. Beneficjentami systemu obsługi rynku pracy są zarówno bezrobotni poszukujący pracy, jak i pracodawcy chcący pozyskać pracownika i skorzystać z przysługujących im środków przeznaczonych na realizację aktywnych form przeciwdziałania bezrobociu. Usługi rynku pracy to: pośrednictwo pracy, poradnictwo zawodowe i informacja zawodowa, pomoc w aktywnym poszukiwaniu pracy oraz organizacja szko-

² Ł. Sułkowski, *O związkach między kulturą organizacyjną a organizacją uczącą się*, „Przegląd Organizacji” 2003, nr 4, s. 9-11.

leń. Instrumenty rynku pracy wspierają podstawowe usługi rynku pracy. Należą do nich m.in.³:

- dodatek aktywizacyjny, stypendium w okresie kontynuowania nauki, zwrot kosztów przejazdu i zakwaterowania, refundacja kosztów opieki nad dzieckiem, środki przyznawane bezrobotnemu na podjęcie własnej działalności;
- refundowanie podmiotowi prowadzącemu działalność gospodarczą kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy dla skierowanego bezrobotnego oraz kosztów poniesionych z tytułu opłaconych składek na ubezpieczenia społeczne w związku z zatrudnieniem bezrobotnego;
- inne formy aktywizacji zawodowej, m.in. prace interwencyjne, staże, przygotowanie zawodowe itd.

Szansę utrzymania pracy, znalezienia zatrudnienia lub zmiany pracy, m.in. dzięki dopasowaniu lub podniesieniu kwalifikacji, uzależnione są w dużym stopniu od wiedzy o sytuacji instytucjonalno-prawnej i zawodowo-kwalifikacyjnej na rynku pracy. Aktualną wiedzę użytkownik rynku pracy buduje, poszukując potrzebnych mu w danym momencie informacji, które wykorzystuje w procesie decyzyjnym. W przypadku poszukującego pracy miarą skuteczności rynkowej jest otrzymanie pracy, a w przypadku pracodawcy – znalezienie pożądanego pracownika.

2. Procesy decyzyjne

Każda jednostka jest „uwikłana” w dokonywanie wyborów rynkowych. „Decyzja to świadomy, nielosowy wybór jednego z rozpoznanych i uznanych za możliwy wariantów przyszłego działania”⁴. Oznacza wybór prowadzący do jak najpełniejszego osiągnięcia celów. Istotą procesu decyzyjnego jest przetworzenie informacji „na wejściu” w informację „na wyjściu”. Im lepsza informacja, tym lepsza decyzja, co przekłada się na mniejsze ryzyko podjęcia nietrafnej decyzji przy wykorzystaniu pojawiających się szans. Podejmowanie decyzji, czyli umiejętność zarządzania, jest dla każdej jednostki umiejętnością subiektywną, zależną od wielu czynników, jak wykształcenie, kwalifikacje, wiedza czy doświadczenie.

Użytkownicy informacji mogą podejmować różnego typu decyzje: zaprogramowane, czyli te o znanym algorytmie i zbliżonej częstotliwości, oraz niezaprogramowane – znacznie słabiej ustrukturalizowane i podejmowane rzadziej⁵. Te ostatnie rozumiane są tu także jako decyzje jednorazowe, których podjęcie wymaga zbudowania struktury i rozpoznania warunków, w tym określenia cech ważnych dla decydenta – to szczególnie trudna sytuacja, ponieważ wymaga od jednostki „nauczenia się” działania ze względu na jednostkowy charakter aktu.

³ Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, DzU 2004, nr 99, poz. 1001, oraz jej akty wykonawcze.

⁴ A.K. Koźmiński, W. Piotrowski (red.), *Zarządzanie. Teoria i praktyka*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2005, s. 88.

⁵ R.W. Griffin, *Podstawy zarządzania organizacjami*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2007, s. 283-284, [za:] G.P. Huber, *Managerial Decision Making*, Scott, Foresman, Glenview, Ill 1980.

Podjęcie decyzji może być aktem jednorazowym albo odnosić się do procesu, ale zawsze dotyczy wyboru spośród wielu możliwych decyzji. Etapy podejmowania racjonalnej decyzji obejmują⁶:

- rozpoznanie, zdefiniowanie sytuacji decyzyjnej, na którym następuje gromadzenie pożądaných informacji będących podstawą dalszego postępowania;
- zidentyfikowanie właściwych możliwości;
- ocenę wykonalności, satysfakcji oraz konsekwencji każdej z możliwości;
- wybór najlepszej z nich po dokonaniu oceny prawdopodobieństwa wystąpienia określonych zdarzeń;
- obserwację i ocenę skutków wyboru.

Powyższy schemat przedstawia założenia klasyczne, w którym jednostka postępuje „ekonomicznie”, czyli racjonalnie⁷. Warto dodać, że w opozycji do tego modelu istnieje inny – model administracyjny, według którego większość decyzji podejmowanych jednostkowo lub kolegiąlnie w łonie organizacji jest niezgodna z logiką i zasadami racjonalności, eksponując czynnik przypadkowości. Każda jednostka posiada własną praktyczną granicę racjonalności, a ta nie jest statyczna. Mniej lub bardziej racjonalne postępowanie zależy od otoczenia (organizacji), w którym jednostkowe decyzje są podejmowane⁸. Model administracyjny charakteryzuje podejmujących decyzję jako jednostki, które⁹:

- w rzeczywistości dysponują niepełną i niedoskonałą informacją (racjonalna decyzja wymaga pełnej wiedzy i przewidywania skutków podejmowanych decyzji);
- nie są w stanie antycypować przyszłych wydarzeń i, będąc ograniczonymi w swej racjonalności, dokonują przybliżonych ocen wartości każdej z możliwości;
- przy podejmowaniu decyzji mają skłonność do wyboru spośród zaledwie kilku „pierwszych z brzegu” rozwiązań.

Konkludując, „człowiek ekonomiczny” chce posiadać „kompletny obraz świata” i podejmować „maksymalnie satysfakcjonującą decyzję, „człowiek administracyjny” działa w świecie uproszczonym i zadowala się wyborem „dość dobrym”¹⁰. Należy podkreślić, że bez względu na poziom racjonalności podejmowania decyzji w obu przypadkach kluczowa wydaje się informacja.

Osoba podejmująca decyzję rynkową działa w warunkach pewności, ryzyka lub niepewności. Niepewność (ryzyko) to sytuacja, w której występuje więcej niż jeden

⁶ Tamże, s. 282; W.F. Samuelson, S.G. Marks, *Ekonomia menedżerska*, PWE, Warszawa 1998, s. 322.

⁷ H.A. Simon, *A Behavioral Model of Rational Choice*, „The Quarterly Journal of Economics” 1955, vol. 69, no. 1, s. 99-118, www.math.mcgill.ca/vetta/CS764.dir/bounded.pdf, dostęp: 4.05. 2011.

⁸ H.A. Simon, *Administrative Behavior: A Study of Decision-Making Processes in Administrative Organization*, The Free Press, Collier Macmillan Publishers, London 1976, s. 240 i n.

⁹ Tamże, s. 81.

¹⁰ Tamże, s. XXIX i n.

możliwy skutek decyzji¹¹. Odpowiednio do tego poziom niejasności i niebezpieczeństwo podjęcia błędnej decyzji są niskie, średnie i wysokie¹². Można przyjąć, iż osoby podejmujące decyzje na rynku pracy w warunkach pewności to jednostki mające wystarczającą wiedzę¹³ o realiach rynkowych, potrzebujące informacji w minimalnym stopniu. Większość uczestników rynku pracy działa w warunkach ryzyka lub niepewności.

Trafność podejmowanych decyzji zależy niewątpliwie od wielu subiektywnych cech, w tym osobowościowych. Jednym z warunków koniecznych jest posiadanie odpowiednich danych i informacji. Odpowiednich przez pryzmat wysiłków podejmowanych w działaniu, co ilustruje zasada Pareto, zgodnie z którą 20% nakładów pozwala osiągnąć 80% wyników. W naszym przypadku można to rozumieć następująco: 20% „dobrej informacji” pozwala na zdobycie 80% obszaru wiedzy potrzebnej do podjęcia racjonalnej decyzji na rynku pracy. Zależność między kosztami a efektami jest odwrotnie proporcjonalna.

W przeciwieństwie do większości organizacji, obywatel podejmuje decyzje rynkowe nie kolegialnie, lecz indywidualnie. Są one często subiektywne, a osąd co do poprawności procesu decyzyjnego i skuteczności podjętej decyzji może być bardzo trudny do zweryfikowania. W żadnych jednak warunkach nie można całkowicie wyeliminować ryzyka i właśnie rzetelna informacja publiczna może umniejszyć niebezpieczeństwo podjęcia błędnej decyzji. Rzetelność informacji leży po stronie nadawcy, a więc od instytucji sektora publicznego, w tym konkretnym przypadku – organizacji sektora rządowego, które są twórcami informacji o rynku pracy.

3. Skuteczność decyzji na rynku pracy

Skuteczna decyzja dla jednostki działającej w sferze rynku pracy to osiągnięcie celów, w przypadku strony podaźowej – uzyskanie zatrudnienia na optymalnych warunkach, a w przypadku strony popytowej – pozyskanie pracodawcy posiadającego pożądane kwalifikacje. Skuteczna decyzja optymalizuje wybór czynników charakteryzujących określony stan i minimalizuje ponoszone nakłady. Nakładami będą tu skutki utraconych szans: czas i koszty poszukiwania zatrudnienia/pracownika, koszty przestoju, koszty pozostawania „w bezrobociu”. Do kosztów należy zaliczyć nie tylko koszty finansowe, lecz i społeczne (dezaktywizacja zawodowa, degradacja kwalifikacyjna jednostki, degradacja psychofizyczna, kryzys w gospodarstwie domowym bezrobotnego, ubóstwo, wykluczenie społeczne, bezrobocie dziedziczne, wyuczona bezzadność itd.). Dla pracodawcy, w przypadku braku wykwalifikowanej kadry, to koszty wynikające z przestoju, konieczności zmiany profilu lub ogranicze-

¹¹ W.F. Samuelson, S.G. Marks, wyd. cyt., s. 323.

¹² Tamże, s. 284.

¹³ Wiedza wystarczająca oznacza quantum wiedzy pozwalające na podjęcie decyzji. Wiedza pełna – informacja skończona w warunkach rzeczywistych – jest pojęciem modelowym, teoretycznym.

nia skali działalności, wycofania się z działalności – zwolnienia pozostałych pracowników, utraty kapitału, pozycji rynkowej, wizerunku itp.

Ważne jest to, czy odbiorca informacji potrzebuje jej do podjęcia decyzji o charakterze strategicznym, taktycznym czy operacyjnym. Im krótszy horyzont czasowy, tym skutki podjęcia złej decyzji wydają się mniej brzemiennie. Niezależnie od tego, czy to są decyzje doraźne czy długofalowe, ich rezultaty mogą być natychmiastowe lub odroczone w czasie. Może się zdarzyć, że zła informacja spowoduje podjęcie błędnej decyzji o trwałych dla jednostki skutkach.

Niewątpliwie o skuteczności podejmowanych decyzji rozstrzyga czas – im dłuższy czas, tym luksus podejmowania decyzji jest większy¹⁴. Im więcej czasu na poszukiwanie informacji, tym większe prawdopodobieństwo znalezienia informacji zaspokajającej oczekiwania użytkownika, informacji rzetelnej. W tym miejscu należałoby jednak założyć, że odbiorca informacji posiada wiedzę i umiejętności oceny rzetelności informacji. A takiego założenia czynić niepodobna z kilku istotnych przyczyn. Po pierwsze, odbiorcami informacji publicznej są potencjalni pracownicy (osoby bezrobotne i poszukujące pracy) i pracodawcy (chcący zwerbować pracowników), posiadający różną kulturę i kompetencje informacyjne. Po wtóre, w wielu przypadkach jednostka ma niewiele czasu na podjęcie decyzji, stąd brak jej możliwości na drobiazgową analizę jakości treści informacji. Po trzecie, odbiorcy informacji publicznej często *a priori* zakładają rzetelność informacji tworzonej i rozpowszechnianej przez organizacje sektora publicznego w Polsce. Po czwarte, odbiorcy często zadowolają się „jakąkolwiek” informacją. Tu należy wyraźnie zaznaczyć, że nie można wymagać, aby każdy uczestnik rynku pracy był osobą kompetentną w podejmowaniu racjonalnych decyzji. Nie każdy użytkownik jest zdolny do oceny wszystkich niezbędnych warunków służących podejmowaniu decyzji rynkowych, a więc już na „wejściu” nie posiada określonych kompetencji.

Wspomniane wyżej kompetencje informacyjne¹⁵ (*information literacy*, IL) to¹⁶:

- zespół umiejętności potrzebnych do zlokalizowania, wyszukiwania, odzyskania, analizy i wykorzystania informacji;
- umiejętność identyfikacji, odzyskania, oceny, wykorzystania, organizowania i komunikowania informacji w kontekście wielokrotnego ich wykorzystania i źródła refleksji;
- biegłość w posługiwaniu się informacją cyfrową, czyli zdolność znalezienia, oceny i wykorzystania informacji cyfrowych efektywnie, skutecznie i w sposób etyczny.

¹⁴ R.W. Griffin, wyd. cyt., s. 282.

¹⁵ Szerzej: B. Batko, *Znaczenie kompetencji w zarządzaniu informacją internetową w organizacjach administracji publicznej*, Studia i Prace Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie, Wydawnictwo UEK, Kraków 2011 (w druku).

¹⁶ Definitions of IL, CILIP CSG Information Literacy Group, Updated: 14 february, http://www.informationliteracy.org.uk/Information_literacy_definitions/Definitions.asp, dostęp: 2.07.2010.

Odbiorcy informacji to osoby o różnej kulturze informacyjnej. Kultura informacyjna to zespół wyselekcjonowanych zachowań użytkowników informacji i określony sposób korzystania z informacji, oparty na etyce i charakteryzujący dojrzałych uczestników procesu informacyjnego, czego trudno wymagać od większości użytkowników informacji publicznej, w tym internetowej. Owe umiejętności to¹⁷:

- zdefiniowanie problemu,
- ustalenie strategii wyszukiwania informacji,
- zlokalizowanie i wyszukanie informacji z różnych źródeł,
- dokonanie selekcji treści,
- rejestrowanie i magazynowanie informacji,
- analizowanie, syntezywanie, klasyfikacja informacji,
- wykorzystanie informacji poparte umiejętnością klarownej prezentacji przetworzonej informacji.

4. Rola informacji internetowej w procesie decyzyjnym

Rola informacji w procesie decyzyjnym wydaje się oczywista, choć posługując się koncepcją oczekiwanej wartości informacji (*expected value of information*, EVI)¹⁸, należy wziąć pod uwagę koszty pozyskania informacji. Zgodnie z koncepcją EVI, osoba podejmująca decyzję powinna pozyskać informację wtedy, gdy oczekiwana wartość informacji jest wyższa niż koszty jej pozyskania¹⁹. Jak widać, etap gromadzenia informacji przez odbiorcę to etap początkowy, decydujący. Od rzetelności informacji zależą dalsze etapy postępowania decyzyjnego. Realizowanie algorytmu postępowania na podstawie „złych” informacji podwyższa prawdopodobieństwo niepowodzenia w działaniu.

Funkcjonujemy w ramach społeczeństwa informacyjnego. Dziś wielką rolę jako nieskończony zasób informacji odgrywa Internet. Niewątpliwą jego zaletą jest dla odbiorców (i dla nadawców także) jego dostępność, taniość i szybkość. Niemniej jednak Internet jest medium trudnym i wymagającym. Jednostka działa w warunkach rynkowej asymetrii informacji, wynikającej m.in. z wielości źródeł informacji, nierównomiernego dostępu do nich (różnych możliwości technicznych i umiejętności dotarcia do źródeł) oraz zastosowania mechanizmów selekcji. Bez względu na umiejętności pozyskiwania informacji, a więc owe umiejętności techniczne, trudniejsze wydają się jej klasyfikacja, grupowanie, reguły kojarzenia, szacowanie wartości informacji i jej skuteczne wykorzystanie²⁰.

¹⁷ H. Batorowska, *Od alfabetyzacji informacyjnej do kultury informacyjnej*, Instytut Informacji Naukowej i Bibliotekoznawstwa, Ogólnopolskie Sympozjum Naukowe „Komputer w edukacji”, Kraków 23-24 września 2005, <http://www.ap.krakow.pl/ptn/ref2005/bato-rows.pdf>, dostęp 22.05.2008.

¹⁸ Oczekiwana wartość informacji to różnica między wartością oczekiwaną przez decydenta dysponującego informacją o zdarzeniu a wartością osiągniętą bez znajomości tej informacji.

¹⁹ W.F. Samuelson, S.G. Marks, wyd. cyt., s. 373.

²⁰ M. Golka, *Bariery w komunikowaniu i społeczeństwo (dez)informacyjne*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2008, s. 159.

Zalew informacji jest skutkiem ubocznym społeczeństwa informacyjnego²¹. Często oderwane od rzeczywistości, powielane i udostępniane bez końca, powodują „przeciążenie informacyjne”. Zalew wzajemnie wykluczających się informacji powoduje brak wiary we własną percepcję i doświadczenie w selekcjonowaniu informacji. Wielu odbiorców radzi sobie, umiając absorbować duże porcje informacji i intuicyjnie wyczuwając ich przydatność w danym momencie. Ocena przydatności nie ma jednak znamion wyczerpującej analizy, jest niezwykle powierzchowna²². Nadmiar informacji, tzw. smog informacyjny, może prowadzić do niedoboru informacji – odbiorca będzie posiadał zbyt mało lub też wiele „złej” informacji pochodzącej z niewiarygodnych źródeł. „Oznacza to, że jedni użytkownicy szybciej pozyskują informacje, inni natomiast ich nie mają”. Osoba posiadająca informację ma przewagę i w konsekwencji może podjąć korzystniejszą decyzję i być mniej narażona na ryzyko²³.

Na zmniejszenie niedoboru informacji może mieć wpływ instytucja publiczna, pod warunkiem że jest nadawcą rzetelnej informacji. Korzystanie z informacji „pewnej” zgodnie z założeniem, iż informacja publiczna jest wiarygodna, w dużym stopniu skraca czas i koszty potrzebne do wyselekcjonowania informacji spośród wielu.

5. Publiczna informacja o rynku pracy

Informacja publiczna w prezentowanym artykule oznacza wszelką informację tworzoną i rozpowszechnianą przez organizacje sektora publicznego. Tworzenie i dystrybucja informacji publicznej wynika z zadań państwa, dostarczanie obywatelom rzetelnej informacji jest jedną z jego misji. Państwo podejmuje te działania, budując społeczeństwo informacyjne, w czym bezdyskusyjną rolę odgrywa Internet. Założenia budowy społeczeństwa informacyjnego formułują rolę administracji publicznej on-line, która „ma służyć obywatelom poprzez swoją dostępność, poufność, wiarygodność i jakość – jednakowo na terenie całej Polski oraz w powiązaniu z zasobami informacyjnymi innych krajów”²⁴. Ma to być społeczeństwo, w którym człowiek będzie miał zaspokojoną potrzebę jak najpełniejszego dostępu do informacji i danych bez zagrożenia osobistego bezpieczeństwa²⁵.

²¹ I. Rammonet szacuje, że w ciągu ostatnich 30 lat wyprodukowano więcej informacji niż w ciągu wcześniejszych 5 tys. lat; M. Golka, wyd. cyt., s. 153, [za:] I. Rammonet, *La Tyrannie de la Communication*, Gallimard, Paryż 1999.

²² M. Golka, wyd. cyt., s. 155, [za:] A. Bard, J. Söderqvist, *Netokracja. Nowa elita władzy i życie po kapitalizmie*, WAiP, Warszawa 2006.

²³ B. Stefanowicz, *Informacja*, Wydawnictwo SGH, Warszawa 2004, s. 45.

²⁴ *e-Polska. Plan działań na rzecz rozwoju społeczeństwa informacyjnego w Polsce na lata 2001-2006*, Ministerstwo Gospodarki, Urząd Komitetu Integracji Europejskiej, aktualizacja 11.09.2001, [http://www1.ukie.gov.pl/HLP/files.nsf/0/99094766263E249EC1256E8400314623/\\$file/ePolska.doc](http://www1.ukie.gov.pl/HLP/files.nsf/0/99094766263E249EC1256E8400314623/$file/ePolska.doc), dostęp: 15.01.2008.

²⁵ K. Kandefer, *Spoleczeństwo informacyjne – obowiązek czy konieczność?*, [w:] *Zarządzanie wiedzą w agrobiznesie w warunkach polskiego członkostwa w Unii Europejskiej*, red. M. Adamowicz, Prace Naukowe SGGW w Warszawie nr 35, Wydawnictwo SGGW, Warszawa 2005, <http://kpa.im.sggw.waw.pl/files/nauka/35/Kandefer.pdf>, dostęp: 22.06.2009.

Zasoby informacyjne to wszelkiego typu użyteczne dane i informacje służące do podejmowania decyzji, i przez instytucje państwa, i przez obywateli, do których kieruje się informacje. Informacja publiczna o rynku pracy powinna opisywać kształtowanie warunków pracy w Polsce, rozumianych jako tworzenie ram instytucjonalno-prawnych zaspokajających potrzeby człowieka w sferze pracy. Użytkownik informacji publicznej o rynku pracy powinien mieć dostęp do bieżących i projektowanych uregulowań prawnych, ilościowych i jakościowych informacji o współczesnym rynku pracy i jego prognozach rozwojowych, nie tylko na poziomie lokalnym, ale i międzynarodowym, w tym o istotnych tendencjach rozwoju gospodarki, wymuszających przemiany rynku pracy wskutek powstawania i zanikania wielu profesji. Do nich należą też informacje historyczne o istotnym walorze poznawczym.

6. Zakończenie

Od 1989 r. na konkurencyjnym rynku praca ludzka podlega prawom popytu i podaży. Niedoskonałością rynku pracy jest asymetria informacji, a powodzenie jednostki na rynku pracy w dużym stopniu warunkowane jest właśnie posiadaniem rzetelnej informacji.

Wśród wielu cech informacja ma też walor informacyjny. Jej zadaniem jest zaspokajanie potrzeby zdobycia wiedzy na interesujący nas temat. Taka też jest nadrzędna rola informacji publikowanych przez instytucje sektora publicznego. Informacja publiczna o polityce państwa w zakresie rynku pracy i uwarunkowaniach polskiego rynku pracy pozwala minimalizować ryzyko podejmowania błędnych decyzji, decyzji szczególnie brzemiennych w skutki, ponieważ obecny rynek pracy wymusza zmiany, często o charakterze strategicznym. Jakość publicznej informacji o rynku pracy może więc wpływać na poziom jakości życia jednostki, w tym stabilność związaną z zabezpieczeniem poprzez pracę.

Literatura

- Aktywność ekonomiczna ludności Polski. III kwartał 2010*, GUS, Warszawa 2011, s. 48, http://www.stat.gov.pl/cps/rde/xbcr/gus/PUBL_ls_labour_force_survey_IIIq_2010.pdf, dostęp: 15.02.2011.
- Bard A., Söderqvist J., *Netokracja. Nowa elita władzy i życie po kapitalizmie*, WAIp, Warszawa 2006.
- Batko B., *Znaczenie kompetencji w zarządzaniu informacją internetową w organizacjach administracji publicznej*, Studia i Prace Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie, Wydawnictwo UEK, Kraków 2011 (w druku).
- Batorowska H., *Od alfabetyzacji informacyjnej do kultury informacyjnej*, Instytut Informacji Naukowej i Bibliotekoznawstwa, Ogólnopolskie Sympozjum Naukowe „Komputer w edukacji”, Kraków 23-24 września 2005, <http://www.ap.krakow.pl/ptn/ref2005/bato-rows.pdf>, dostęp 22.05.2008.
- Definitions of IL*, CILIP CSG Information Literacy Group, Updated: 14 february, http://www.informationliteracy.org.uk/Information_literacy_definitions/Definitions.asp, dostęp: 2.07.2010.

- e-Polska. Plan działań na rzecz rozwoju społeczeństwa informacyjnego w Polsce na lata 2001-2006*, Ministerstwo Gospodarki, Urząd Komitetu Integracji Europejskiej, aktualizacja 11.09.2001, [http://www1.ukie.gov.pl/HLP/files.nsf/0/99094766263E249EC1256E8400314623/\\$file/ePolska.doc](http://www1.ukie.gov.pl/HLP/files.nsf/0/99094766263E249EC1256E8400314623/$file/ePolska.doc), dostęp: 15.01.2008.
- Golka M., *Bariery w komunikowaniu i społeczeństwo (dez)informacyjne*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2008.
- Griffin R.W., *Podstawy zarządzania organizacjami*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2007.
- Kandefor K., *Spoleczeństwo informacyjne – obowiązek czy konieczność?*, [w:] *Zarządzanie wiedzą w agrobiznesie w warunkach polskiego członkostwa w Unii Europejskiej*, red. M. Adamowicz, Prace Naukowe SGGW w Warszawie nr 35, Wydawnictwo SGGW, Warszawa 2005, <http://kpaim.sggw.waw.pl/files/nauka/35/Kandefor.pdf>, dostęp: 22.06.2009.
- Koźmiński A.K., Piotrowski W. (red.), *Zarządzanie. Teoria i praktyka*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2005.
- Rammonet I., *La Tyrannie de la Communication*, Gallimard, Paryż 1999.
- Samuelson W.F., Marks S.G., *Ekonomia menedżerska*, PWE, Warszawa 1998.
- Simon H.A., *A Behavioral Model of Rational Choice*, „The Quarterly Journal of Economics” 1955, vol. 69, no. 1, www.math.mcgill.ca/vetta/CS764.dir/bounded.pdf, dostęp: 4.05.2011.
- Simon H.A., *Administrative Behavior. A Study of Decision-Making Processes in Administrative Organization*, The Free Press, Collier Macmillan Publishers, London 1976.
- Stefanowicz B., *Informacja*, Wydawnictwo SGH, Warszawa 2004.
- Sułkowski Ł., *O związkach między kulturą organizacyjną a organizacją uczącą się*, „Przegląd Organizacji” 2003, nr 4.
- Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, DzU 2004, nr 99, poz. 1001.

THE IMPACT OF PUBLIC INFORMATION QUALITY TO MINIMIZE THE DECISION MAKING RISK ON THE LABOUR MARKET

Summary: Information that is produced and disseminated by public sector organizations can be described as public information. Today it is web information as well. The state should create an opportunity to shape the knowledge of the socioeconomic reality through the access to reliable information concerning the state activities, including the current state policy and present situation on the labour market. Solid knowledge makes it easier for citizens to make rational market decisions. The paper attempts to demonstrate the relationship between the quality of public information about the labour market and the capacity to discern the situation of today's labour market in order to minimize the risk of decision making by entities of the employment sphere.

Keywords: information quality, public information, Internet, labour market, decision process.